

Zálohování pod palbou: Odpadáři bojují o zisky, veřejnost i starostové podporují změnu

3.9.2024 - Lutfia Volfová | PROTEXT

V České republice má přitom zavedení zálohového systému dlouhodobě vysokou podporu veřejnosti (dle průzkumů sociologických agentur kolem 70 procent), ekologicky zaměřených neziskových organizací a dobrovolnických platforem, a také starostů.

Přestože se nás odpadářská asociace ČAOH, spolu s vedením SMS a SMO ČR snaží přesvědčit o opaku. Řada zastupitelů správně vnímá plošný systém záloh jako příležitost pro zlepšení odpadového hospodářství a čistoty obcí, nikoliv jako hrozbu. ČAOH ve své úporné snaze o hájení zájmů odpadových společností straší obce tvrzením, že "přijdou o miliardy," a nebrání jí v tom ani skutečnost, že reálné finanční dopady zálohového systému si může každá obec spočítat prostřednictvím kalkulačky na webu Ministerstva životního prostředí. Z těchto výpočtů rychle zjistí, že na zálohovém systému díky promyšlenému systému kompenzací spíše vydělají.

Očerňování samotných výrobců a jejich motivací zálohovat je další oblíbenou taktikou odpůrců zálohování z řad odpadářů. Podle jejich slov by měli výrobci na zálohovém systému vydělat obrovské, blíže nespecifikované peníze, a to na úkor obcí, spotřebitelů a vůbec na úkor všech. Ve skutečnosti nápojové firmy pouze přesunou poplatky, které nyní platí odpadovým společnostem, do systému vratných záloh. Tento systém zcela transparentně (na rozdíl od současného systému) a v režimu neziskové organizace zajistí maximální sběr a recyklaci PET lahví a plechovek. Recyklovaný materiál si pak nápojové společnosti odkoupí a použijí na výrobu nových lahví. Alespoň 25 procent recyklátu musí od roku 2025 obsahovat všechny nově vyrobené PET lahve. Současný systém ale není schopen zajistit dostatečné množství recyklátu. Nedostatek recyklovaného materiálu společně s násobně zvýšenou poptávkou způsobí, že si odpadáři budou diktovat vysoké ceny, což povede ke zdražení nápojů.

Bez zálohového systému ČR prokazatelně nedokáže splnit nové legislativní závazky, což potvrzují odborné analýzy i slova Zbyňka Kozla, generálního ředitele AOS EKO-KOM, tedy společnosti, která má za plnění cílů odpovědnost. Odpadová asociace řešení nenabízí, jen opakuje svou mantru, že současný systém funguje skvěle a odmítá přijmout zálohový systém jako výzvu ke zlepšení a uzdravení celého systému. Protože aktuálně jsou PETky předmětem tučných výdělků odpadových společností, zatímco ke smysluplnému zpracování jiných druhů vytríděných plastů není nikdo motivován.

Zálohové systémy pro sběr PET lahví a plechovek aktuálně využívá už 16 evropských zemí, máme tedy kde brát inspiraci. Například Slovensko zálohuje třetím rokem a za loňský rok díky zálohám vysbíralo 92 procent PET lahví (v ČR se pohybujeme kolem 73 až 75 procent), navíc se zbavilo poházených nápojových obalů ve veřejném prostoru, uzavřelo materiálovou smyčku a vyrábí z PETek opět PETky.

<https://www.ceskenoviny.cz/tiskove/zpravy/zalohovani-pod-palbou-odpadari-bojuji-o-zisky-verejnost-i-starostove-podporuji-zmenu/2563030>